

ת"פ 7279/05/21 - מדינת ישראל נגד ע' א' ת'

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 7279-05-21 מדינת ישראל נ' א' ת' (עציר)

22.12.2021
לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
המאשימה
נגד
הנאשם
מדינת ישראל
ע' א' ת'

באת-כוח המאשימה: עו"ד אלונה דרורי (פרקליטות מחוזי ירושלים (פלילי))

בא-כוח הנאשם: עו"ד מוחמד מחמוד

גזר דין

בהתאם להכרעת הדין מיום 10.11.2021, הנאשם, יליד 00.00.1998 (בן 23), הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת **פציעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני**, לפי סעיפים 334 ו-335, בצירוף סעיף 144 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **החוק**).

הודאת הנאשם והרשעתו היו במסגרת הסדר טיעון, אשר כלל את תיקון עובדות כתב האישום, אך לא כלל הסכמה בעניין העונש. בהתאם להסדר הטיעון הוסכם כי הנאשם יוכל לטעון כי "עובר לאירוע המתואר בכתב האישום, נזרקו על מכוניתו של הנאשם אבנים. המאשימה לא תביא ראיות לסתור טענה זו". עם זאת, בישיבת הטיעונים לעונש מיום 2.12.2021 הבהירה באת-כוח המאשימה, כי אין מחלוקת על כך שהמתלוננים אינם אלו שידו את האבנים אל עבר מכונית הנאשם. כמו כן, קודם לישיבת הטיעונים לעונש, הוגשו סרטונים המתעדים את האירוע המתואר בכתב האישום.

עובדות כתב האישום

2. על-פי הנטען בכתב האישום, ביום 18.4.2021, במהלך חודש הרמדאן, אירעו ברחבי ירושלים אירועי תקיפות, מעשי אלימות וידיוי אבנים רבים, על רקע לאומני וגזעני, אשר כוונו כלפי אזרחים בעלי חזות יהודית, אנשי כוחות הביטחון וכלי רכב בעלי סממנים המצביעים כי הם בבעלות יהודית.

3. ביום 24.4.2021 סמוך לשעה 17:20 נהג הנאשם ברכבו בדרך שכם בירושלים, כשברשותו חפץ חד. אותה עת צעדו א' ו-י' (להלן גם - **המתלוננים**) בדרך שכם, בדרכם אל הכותל המערבי, בעודם לבושים לבוש יהודי-חרדי אופייני

וכיפות לראשיהם.

הנאשם, אשר הבחין במתלוננים, החליט לתקוף אותם רק בשל מוצאם או דתם. הוא עצר את רכבו, יצא ממנו בעודו נושא חפץ חד, הלך במהירות אל עבר המתלוננים וחסם את נתיב הליכתם בעת שניסו לחצות את הכביש. הוא פנה אליהם מבלי שקדם לכך שיח כלשהו בינם לבינו וללא כל התגרות מצדם ושאל אותם "לאן אתם הולכים" והשניים השיבו, "לכותל". הנאשם שאל אותם, "אתם לא יודעים שהמצב מסוכן?" ובטרם הספיקו להשיב, צעק הנאשם "אללה הוא אכבר", והיכה את המתלוננים בפניהם באמצעות החפץ החד.

4. מיד לאחר המתואר, י' שלף אקדח שנשא ברישיון וכיוון אותו אל עבר הנאשם ובה בעת פעלו שני המתלוננים בכוח לשם עיכוב הנאשם ומסירתו לידי המשטרה. י' השכיב את הנאשם על הקרקע, עד שא' יקרא לתגבורת של כוחות הביטחון. כעבור מספר דקות, החלו צעירים להתאסף סביב המתלוננים, קראו קריאות לעברם ופעלו בכוח כדי למלט את הנאשם מידיהם. אותם צעירים הובילו את הנאשם אל רכבו, בעודם מונעים מהמתלוננים להמשיך לעכבו.

5. כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרמו למתלוננים חתכים בפניהם, דם ניגר מהם והם נזקקו לטיפול רפואי בבית חולים.

תסקיר שירות המבחן

6. הנאשם בן 23 ולפיכך לא חלה לגביו חובת הגשת תסקיר לעונש מטעם שירות המבחן. עם זאת, לבקשת בא-כוחו ובהיעדר התנגדות מצד המאשימה, הוגש בעניינו תסקיר המעצר מיום 15.6.2021, רק לצורך הבאת נסיבותיו האישיות (נ/1).

7. על-פי התסקיר האמור, הנאשם רווק, בן למשפחה מוסלמית מסורתית תושבת שכונת סילוואן בירושלים, שבניה הם תושבי ישראל, אך אינם אזרחים ישראלים. הוריו של הנאשם התגרשו לפני שנים רבות וכיום שניהם נשואים שנית. האם, עקרת בית כבת 40 ואם לשלושה ילדים והאב כבן 45 ולו שישה ילדים. בבעלותו חנות לציפורים ולציוד לגידולם והוא מתפרנס גם מעבודות מזדמנות. לדברי הנאשם, הוא בקשר טוב עם שני הוריו ועם אחיו למחצה, אך הוא גר בבית סבתו, שדירתה צמודה לדירת האב מאחר שלנוכח מצבה הרפואי היא זקוקה לסיוע.

הנאשם תיאר שגרת חיים קשה בשכונת סילוואן, הנובעת לטענתו, מהימצאות מחסומי משטרה רבים ומעריכת חיפושים אקראיים מצד כוחות הביטחון על בסיס יומיומי באופן המקשה על חיי השגרה.

8. הנאשם למד שתיים-עשרה שנות לימוד, ללא בעיות משמעת, חיי החברה שלו היו תקינים ומגיל 14 הוא עבד במהלך סופי השבוע והחופשות בעבודות מזדמנות. את לימודי התיכון סיים במגמה הומאנית עם זכאות לתעודת 'תווג'יה' (המקבילה לתעודת הבגרות הישראלית).

קודם למעצרו, עמד הנאשם לקראת סיום לימודים אקדמיים לתואר ראשון בחינוך גופני ובחינוך מיוחד בין השאר באוניברסיטת 'ירושלים - אבו-דיס'. בדבריו בבית המשפט הוסיף, כי חינוך מיוחד למד במכללת 'דוד ילין'. כדי לממן את לימודיו, פרס הנאשם את תכנית לימודיו לארבע שנים ובמקביל עבד במשמרות במטבח וכשליח במסעדת 'דומינוס פיצה' במודיעין. לדבריו, הצליח בלימודיו והוא אף מתכנן להתקדם בתחומים שהוא לומד.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות, למעט תשע עבירות תעבורה בדרגת חומרה נמוכה שבעטיין נדון לעונשי קנס. על-פי דבריו, מעולם לא השתמש בחומרים ממכרים, אין לו קשר חברתי עם גורמים שליליים או עם קבוצות פוליטיות קיצוניות. הוא אף שלל עמדות פוליטיות קיצוניות. בעניין העבירה הנדונה טען, כי המתלוננים הם שפגעו בו.

הצהרות נפגעי העבירה ומסמכים בעניינם

9. מטעם שני המתלוננים הוגשו הצהרות נפגעי עבירה מיום 21.11.2021 בצירוף מסמכים. שניהם לא הוזמנו להיחקר בעניין הצהרותיהם או המסמכים שהוגשו.

10. **המתלונן א':** בהצהרת נפגע העבירה הצהיר א' כלהלן: "אני מבקש לצרף מסמכים רפואיים. ובקצרה רק להגיד למחבל, עד 120 לא אשכח לעולם את המבט ותאווה הרצח שלו וההתנפלות בפתע פתאום לא מרפים ממני את התחושה של נרדף ופחד משתק לא יום ולא לילה ומאז אני בטיפול נפשי וכמו שרעייתי אומרת, יש את אשר לפני הפיגוע ויש אחרי והיא דוחפת אותי לטפל בעצמי! נקווה לטוב".

מטעם א' הוגש מסמך מקופת חולים מיום 10.11.2021 שלפיו נבדק מספר פעמים. בין השאר עולה כי בעקבות פציעתו, נחתך בלחי וטופל בהדבקה, התלונן על טשטוש בראייה, אך נראה כי ממצאי בדיקת רופא עיניים וממצאי בדיקת נוירולוג היו תקינים. כן צורפו שלושה מכתבים מרופא מומחה בפסיכיאטריה (מתאריכים 20.6.2021, 16.8.2021 ו-2.11.2021), אשר אינם כוללים כל מידע על אודות א' ועל נסיבות חייו. במכתבים נאמר כי א' ביקר אצלו שלוש פעמים וכי הוא סובל מתסמונת פוסט טראומה שנבעה מעימות עם ערבים, כי נפגע בפנים עם אגרופן, כי חשש שהוא בסכנת חיים וחשב כי יעשו בו "לינצ". מוזכר כי א' קיבל תרופות פסיכיאטריות, אך א' טען כי הן לא סייעו. לטענתו, הוא חש חוסר שליטה, חוסר ביטחון עצמי, ירידה בריכוז ובתפקוד וכי הוא סובל מסינטי לילה. הוא אף כעס כששמע שיש הסדר טיעון עם הנאשם, חש שחיינו נהרסו בשל האירוע ואף יש לו רצון לנקמה.

11. **המתלונן י':** בהצהרת נפגע העבירה הצהיר י' כלהלן: "צלקת ליד עין שמאל כתוצאה מהדקירה, הצלקת נראית בפנים. טראומה ופחד המלווים אותי בחיי היום יום ובמצבים בהם אני נמצא לבד או בחשכה. קשיי שינה והירדמות רציפה, והדבר בא לידי ביטוי בחלומות, פלשים שחוזרים אליי וחששות. חרדות יומיומיות, חוסר שמחת חיים וחוסר שקט נפשי. קיבלתי כדורים מפסיכיאטר..." כן פורטו קשיים נטענים נוספים, אשר מפאת צנעת הפרט לא יפורטו.

במכתבו של פסיכיאטר ממרפאת קופת חולים (מיום 6.6.2021), נאמר בין השאר, כי י' מנהל בית ספר, היה קצין ביחידת 'דובדבן', נשוי ואב לשמונה ילדים. בסיכום המכתב נאמר, כי ל' סימני דיכאון וחרדה ברמה בינונית, הקשורים

באירוע הנדון וכי הומלץ לו על טיפול תרופתי ועל טיפול פסיכולוגי.

לא צורף כל מסמך או תיעוד בדבר פציעה שנגרמה לי כתוצאה מהאירוע (מעבר להצהרתו).

הראיות לעונש

12. **מטעם המאשימה:** דיסק סרטון ממצלמת אבטחה המתעד את האירוע (ת/1); הצהרות נפגעי העבירה והמסמכים שצירפו המתלוננים, כמפורט לעיל (ת/2 ו-ת/3).

13. **מטעם ההגנה:** תסקיר המעצר, שעיקריו הובאו לעיל (נ/1); דיסק הכולל סרטון שצילם עובר אורח, אשר תיעד חלק מהאירוע מקרבת מקום (נ/2).

האירוע כפי שהוא משתקף בסרטונים שהוגשו מטעם שני הצדדים

14. הסרטון שהוגש מטעם המאשימה (ת/1), כולל תיעוד ממצלמת אבטחה, הכולל רק תמונה (וידאו) ללא קול, אשר נמשך כ-04:50 דקות. הסרטון באיכות טובה וחדה ומאפשר לראות את כל מקום האירוע והאת המתרחש בו בהירות. הסרטון שהוגש מטעם ההגנה (נ/2), כולל גם קול, אך מדובר בתיעוד של קטע קצר מתוך כלל האירוע, אשר נמשך כ-01:30 דקות.

צפיתי בשני הסרטונים עוד קודם לשיבת הטיעונים לעונש ושבתי וצפיתי בהם עוד מספר פעמים לקראת מתן גזר הדין. להלן יובאו עיקרי עובדות האירוע, כפי שהוא משתקף משני הסרטונים.

15. הסרטון מתעד את מקום האירוע ברחוב 'דרך שכם' בירושלים (בקרבת מלון "אמריקן קולוני", בניין בית המשפט המחוזי בירושלים ובניין משרד המשפטים). בתחילת הסרטון נראים מעט אנשים ושני המתלוננים נראים הולכים על המדרכה הימנית, שבינה לבין הכביש מפריד מעקה. הנאשם הגיע במכונית כחולה, עצר אותה בצד ימין, יצא ממנה, התקדם לכיוון המדרכה אל המקום שבו אין מעקה והוא נראה משוחח עם המתלוננים. בשלב מסוים הניף הנאשם את ידו אל עבר פניהם של המתלוננים והתחיל לרוץ לכיוון הכביש, בעוד שני המתלוננים ניסו להכותו, רצו אחריו ו' שלף אקדח וכיוון אותו אל עבר הנאשם, אשר רץ במעין סיבוב על הכביש ועבר אל המדרכה השמאלית. תוך כדי בריחת הנאשם, א' בעט בו. י' אחז באקדח שכוון אל הנאשם, הצמיד את הנאשם אל הקיר הצמוד אל המדרכה השמאלית, סימן לו עם האקדח ושני המתלוננים היכו אותו.

16. בינתיים הגיעו שלושה אנשים שעמדו מעבר לכביש ומעבר למעקה המדרכה הימנית והתבוננו בנעשה. אדם נוסף חלף בקרבת המתלוננים והנאשם, אך המשיך ללכת. י', שאחז באקדח, בעט בנאשם, השכיב אותו על הקרקע במדרכה השמאלית, צמוד אל הקיר, הניח את הברך שלו על הנאשם ששכב על המדרכה צמוד לקיר, וכיוון לעברו את

האקדח. בשלב מסוים י' דרך בחוזקה על הנאשם ועשה כן פעם אחר פעם, בעודו מכון את האקדח אל הנאשם. המתלונן השני, א', התרחק מהמקום במורד הכביש מצד שמאל (ככל הנראה, ניסה ללכת למצוא דרך לקרוא עזרה).

בשלב זה כבר היו חמישה אנשים במדרכה הימנית, שעמדו מעבר למעקה והביטו על הנעשה. במקום חלפו שתי מכוניות שנעצרו באמצע הכביש, מאחת מהן ירד אדם. רוכב אופנוע הגיע אל המקום ונראה מתעד את האירוע באמצעות מכשיר טלפון נייד. אנשים שהזדמנו למקום נעצרו והביטו על הנעשה וכן נראו אנשים נוספים שהגיעו אל המקום ואף הם התבוננו בנעשה, אך כולם נשארו במרחק מסוים מהמקום שבו י' היה עם הנאשם. מכונית נוספת הגיעה למקום ונעצרה.

17. בשלב מסוים הגיע אדם שנהג במעין עגלה קטנה ממונעת שצבעה צהוב (להלן - **העגלה הצהובה**), והוא נסע עמה עד המקום במדרכה השמאלית שבו הנאשם שכב על הקרקע, בעוד י' כיוון לעברו את האקדח. אדם נוסף חצה את הכביש, התקרב אל המקום וצילם את האירוע באמצעות מכשיר טלפון. האדם בעגלה הצהובה משך את הנאשם תוך ניסיון להרחיק את י', אשר המשיך לנופף באקדח. קטע זה תועד בסרטון שהגישה ההגנה, ועל-פי הקריאות הנשמעות בו, נראה כי האנשים שהתקרבו אל המקום קראו אל הנאשם שיקום מהקרקע. בשלב מסוים, האדם בעגלה הצהובה נסע לאחור ובינתיים א' חזר אל המקום. בשלב זה, כל האנשים שהתאספו במקום עמדו במרחק מהמתלוננים ומהנאשם או מאחורי המעקה הצמוד למדרכה הימנית שמעבר לכביש.

חילופי הדברים בין האדם שנהג בעגלה הצהובה לבין הנאשם נמשכו ונראה כי הוא המשיך לקרוא לנאשם לקום מהקרקע. בשלב הזה י' לא כיוון את האקדח אל הנאשם, האדם בעגלה הצהובה שוב התקרב ובינתיים נוספו עוד אנשים במקום, רובם היו מאחורי מעקה המדרכה הימנית או נשארו במרחק מסוים. רק מעטים התקרבו, בהם שניים אשר כאמור, צילמו את האירוע ועוד כארבעה שעמדו במרחק מסוים על הכביש, ליד מכוניותיהם.

בשלב הזה החל עימות, שבמהלכו האדם שנהג בעגלה הצהובה ואדם נוסף משכו את הנאשם לכיוון אחד ואילו י' משך אותו לכיוון השני. בשלב מסוים גם א' הצטרף ושני המתלוננים ניסו למשוך את הנאשם לכיוון הקיר, בעוד י' אחז באקדח וכיוון אותו אל הנאשם. האדם בעגלה הצהובה התקרב שוב עם אדם נוסף, השניים משכו את הנאשם והחלו דחיפות הדדיות.

18. במהלך הדחיפות המתוארות, הנאשם קם והחל לרוץ. ברגע שהנאשם קם, האנשים שהתאספו במקום החלו להתרחק מהמקום. א' הלך אחרי כל האנשים שהלכו לכיוון מכוניתו של הנאשם והוא נראה מדבר לעברם. א' המשיך ללכת אחריהם ואף הלך בתוך אותה קבוצת האנשים, הגיע עד מכוניתו של הנאשם, פתח את דלת המכונית הימנית ונראה מדבר עם האנשים במקום. בינתיים הנאשם, נכנס אל מכוניתו ונסע מהמקום.

מיד לאחר מכן, נראה בבירור כי כל האנשים שהיו במקום התפזרו מהמקום, המכוניות שנעצרו המשיכו לנסוע, ואילו א' נראה הולך על הכביש בתנועות בטוחות חזרה אל המקום שבו עמד י'. בשלב שלאחר נסיעת הנאשם מהמקום, לא נראה כי מי מהנוכחים גילה עוד עניין כלשהו בשני המתלוננים ובשלב הזה נקטע צילום הסרטון.

19. ניתן אפוא, לסכם את האירוע, כפי שהוא משתקף מהסרטונים בכך שאכן, אין מחלוקת על כך שהנאשם ניגש לשוחח עם המתלוננים, הניף את ידו אל עבר פניהם וכי הם נפצעו מכך. זאת יש להניח, בשל החפץ החד שהנאשם הודה כי אחז בידו. כמו כן, כפי שתואר בכתב האישום, בהמשך האירוע הגיעו אנשים אל המקום ובכלל זה אלו שביקשו למלט את הנאשם והם אף הצליחו בכך. מקטע האירוע אשר תועד בסרטון שהגישה ההגנה, הכולל קול, עולה כי הקריאות שקראו אותם צעירים היו אל עבר הנאשם, כדי שיקום מהקרקע. עוד ניכר מהסרטון, כי למרות נוכחותם של אנשים רבים במקום במשך רוב זמן התרחשות האירוע, המתלוננים התנהלו במקום בביטחון רב. הדבר בא לידי ביטוי באופן שבו הכו את הנאשם, בעטו בו ודרכו עליו למרות שאנשים רבים צפו בכך, בכך שהמתלונן א' לא נראה חושש ללכת לנסות להזעיק עזרה ולהסתובב בחופשיות במקום. אף לאחר שהנאשם נמלט, הלך א' בין הנוכחים במקום בצעדים בטוחים וללא כל חשש. כך גם בעניין התנהלותו של י', אשר ניכר כי נהג בביטחון בעת שריתק את הנאשם אל הקרקע באמצעות רגלו ובעודו מכוון לעברו אקדח. עוד עולה בבירור, כי כל הנוכחים במקום עמדו והתבוננו על הנעשה, חלקם בשלב מסוים ניסו והצליחו למלט את הנאשם מהמתלוננים, אך מעבר לכך, ניכר כי איש לא גילה עניין במתלוננים, וכי עם סיום האירוע כל הנוכחים הלכו לדרכם.

טענות הצדדים בעניין העונש, לרבות דברי הנאשם

עיקרי טענות המאשימה

20. באת-כוח המאשימה עמדה על כך שהערכים המוגנים שנפגעו מהעבירה הם שלמות גופם של המתלוננים, ביטחונם האישי ושלוות נפשם. עוד הוסיפה, כי העבירה נעברה בתקופת חודש הרמדאן הרגישה, כי אין היכרות מוקדמת בין המתלוננים לבין הנאשם וכי העבירה נעברה ממניע גזעני, לאחר שהנאשם הבחין במתלוננים, בעלי חזות יהודית חרדית, בלי שהייתה התגרות קודמת כלשהי מצדם. באת-כוח המאשימה הפנתה אל המסמכים הרפואיים, אשר לטענתה, מתעדים את נושא פציעת המתלוננים. לטענתה, מדובר בעבירה חמורה, ביחוד בשל כך שנעברה באמצעות חפץ חד כלפי שני נפגעים, אשר כתוצאה מהפגיעה בהם נגרמו להם גם נזקים עקיפים. בעניין פציעתם טענה, כי בעניין א' ישנו מסמך בעניין החתך בלחיו והדבקתו ובעניין י' טענה כי נאמר, שהייתה לו צלקת ליד עין שמאל.

21. באת-כוח המאשימה טענה כי העובדה שהמתלוננים עיכבו את הנאשם וכן העובדה שאחד מהם כיוון לעברו אקדח, הייתה פעולה הגנתית שאינה צריכה להשליך על העונש שיושת על הנאשם. זאת לטענתה, בשל כך שאלמלא תקף הנאשם את המתלוננים, הם לא היו נדרשים לפעולה זו, מאחר שבשלב מסוים הופסק כיוון האקדח אל עבר הנאשם וכן לנוכח ההתקהלות שנוצרה במקום, בעוד המתלוננים חשו כי הם בסביבה עוינת. עוד טענה, כי אף אין מקום למתן משקל לעובדה שקודם לאירוע הנדון, הושלכו אבנים אל עבר רכבו של הנאשם וזאת במיוחד בהיעדר מחלוקת על כך שהמתלוננים אינם אלו שיידו את האבנים.

22. בעניין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנתה המאשימה אל שני פסקי הדין הבאים:

האחד, ת"פ (מחוזי ירושלים) 29650-01-18 **מדינת ישראל נ' פרוך** (1.11.2018) (כבוד השופט ר' כרמל) (להלן -

עניין פרוך - הנאשם, צעיר כבן 19, הורשע על-פי הודאתו בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני (סעיפים 382(א) ו-144(א) בחוק). הנאשם ואחר הבחינו בשני המתלוננים, בעלי חזות חרדית, הכו אותם בראשם ולאחר שפגשו אותם בפעם השנייה, אילצו אותם לומר דברים בגנות המדינה, לחזור על "השאהדה" ולנשק את ידיהם, תוך הכאתם במכות אגרופ ובבעיטות. נקבע מתחם עונש בין 12 ל-30 חודשי מאסר. על הנאשם הושתו 20 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס בסך 3,000 ₪ ופיצוי בסך 12,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים.

באת-כוח המאשימה טענה כי הנסיבות הנדונות חמורות יותר בשל הרשעת הנאשם הנדון בעבירה חמורה יותר, המתלוננים בעניין **פרוך** לא נפצעו ובאותן נסיבות לא היה שימוש בחפץ חד.

בדיקה מעלה כי ערעורו של **פרוך** על גזר הדין התקבל בע"פ 8538/18 **פרוך נ' מדינת ישראל** (7.1.2019) (להלן - **עניין פרוך בעליון**), בדעת הרוב (כבוד השופטים ע' גרוסקופף וא' שטיין, כנגד דעת המיעוט של כבוד השופט נ' הנדל). בהתאם לכך, עונש המאסר בפועל הופחת ל-15 חודש, בהתחשב בגילו הצעיר, בהיותו נעדר הרשעות קודמות, בשל הודאתו, בשל החרטה שהביע ולנוכח התסקיר החיובי בעניינו.

השני, ע"פ 4609/14 **בסט נ' מדינת ישראל** (1.3.2015) (להלן - **עניין בסט**) - הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת ניסיון חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (סעיפים 333, 335(א) ו-25 בחוק) ובעבירת מהומה ועלבון במקום ציבורי ממניע גזעני (סעיפים 194(ב) ו-144(א)). על רקע שתיית משקאות אלכוהוליים, נעשה ניסיון לתקיפת קב"ט באמצעות בקבוק זכוכית שבור, תוך קריאת קריאות גנאי גזעניות, מעשים אלימים ויצירת מהומה. הערעור על הכרעת הדין נדחה, אך הערעור על העונש התקבל בחלקו. נקבע מתחם עונש בין 13 ל-42 חודשי מאסר בפועל ומשיקולי שיקום, הופחתה תקופת המאסר ל-9 חודשים, חלף 18.

באת כוח המאשימה הטעימה, כי אמנם מדובר בנסיבות חמורות מהנסיבות הנדונות, אך לטענתה, דובר במי שהורשע בעבירת ניסיון, בעוד הנאשם הנדון הורשע בעבירה המוגמרת כלפי שני מתלוננים.

23. לנוכח האמור, תוך שקילת העובדה שהנאשם השתמש בחפץ חד ופצע בפועל את שני המתלוננים, עמדת המאשימה היא כי על מתחם העונש להיות בין 30 ל-50 חודשי מאסר בפועל.

בעניין עונשו של הנאשם טענה באת-כוח המאשימה, כי יש לשקול את העובדה שאין לחובתו הרשעות קודמות, את הודאתו במסגרת הסדר טיעון ואת הכרתו באחריותו, אך טענה כי תסקיר המעצר היה שלילי. בהתאם לכך טענה המאשימה, כי יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ובהתאם לכך להשית עליו 30 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלוננים.

טענות ההגנה

24. בא-כוח הנאשם טען הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה אינה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת. בעניין **פרוך** (פסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי) טען, כי אמנם באותו עניין לא הייתה פגיעה פיזית חמורה, אך דובר במעשים מתוכננים אשר כללו גם הכאה וגם מעשי השפלה חמורים. בכלל זה, אילוף לנשק את ידי חברו אל הנאשם, אילוף חרדים לומר תוכן תפילות מוסלמי, קשירת פאותיהם ועוד. לטענתו, פגיעה נפשית מסוג זה עשויה להיות חמורה מפגיעה פיזית. **בעניין בסט** טען, כי דובר בנסיבות חמורות מאלו הנדונות, אך למרות זאת, בסופו של דבר עונשו הופחת לתשעה חודשי מאסר, תוך חריגה ממתחם העונש.

בא-כוח הנאשם הפנה אל פסק הדין בע"פ 3183/16 **עופרי נ' מדינת ישראל** (8.3.2017) (להלן - **עניין עופרי**), שעל-פיו נדחה ערעור בעניין העונש שהושת על המערער, אשר הורשע על-פי הודאתו בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני (סעיפים 380, 382(א) ו-144 בחוק) ובעבירת היזק בזדון (סעיף 452 בחוק). המערער, אחיו ואדם נוסף שהצטרף אליהם קיללו שני עובדים שעסקו בסימון כביש, בשל היותם ערבים. המערער נטל מקל ששימש את המתלוננים לעבודתם, שבר אותו, הכה את המתלוננים ושפך דלי צבע שעמו עבדו. המתלוננים ברחו כדי לתפוס מחסה בחנות ואילו המערער והאחרים רדפו אחריהם והפילו סחורה בחנות, והמערער עקר את דלת השירותים שמאחוריה הסתתרו המתלוננים והמשיך בהכאתם באמצעות מוט. המערער, נעדר הרשעות קודמות, נשוי ואב לילדים, ומפרנס יחיד. הושתו עליו 8 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לאחד המתלוננים בסך 1,000 ₪.

25. בא-כוח הנאשם טען כי אין להמעיט מחומרת המעשה וכי אין מחלוקת על כך שתקיפת אדם בשל דתו, מינו או גזעו היא חמורה. עם זאת טען, כי יש לתת משקל לכך שממש לפני האירוע הנדון, נזרקו אבנים אל עבר רכבו של הנאשם. לטענתו, בתקופת המהומות שהיו במהלך חודש הרמדאן הייתה פניה חוזרת ונשנית אל הפרקליטות לבדוק גם אירועים של תקיפת ערבים בידי יהודים, אך הדבר לא תמיד נעשה. עוד הוסיף כי אינו חולק על כך שבתקופת מבצע "שומר חומות" מספר האירועים אשר במהלכם ערבים תקפו יהודים היה גבוה יותר באופן משמעותי ממספר האירועים שבמהלכם יהודים תקפו ערבים, אך לטענתו, לא ניתן להתעלם גם מהאירועים שבהם ערבים הותקפו וכי שורת ההיגיון והצדק מחייבים שלמצער, אף עובדה זו תוזכר בחלקו הכללי של כתב האישום.

26. בעניין הנאשם טען בא-כוחו, כי מדובר בנאשם צעיר, אשר טעה. לאחר שתקף את המתלוננים, אחד מהם השפיל אותו בכך שהשכיב אותו על הרצפה וכיוון אקדח אל ראשו. אמנם הסכים כי אין בכך כדי להמעיט מחומרת העבירה שעבר הנאשם, אך לטענתו, אף עובדה זו צריכה להישקל. שיקול נוסף שצריך להישקל הוא העובדה שהנאשם עצמו הלך אל המשטרה לאחר האירוע והסגיר את עצמו.

לנוכח האמור טען בא-כוח הנאשם, כי על מתחם העונש להיות בין 8 ל-20 חודשי מאסר, וכי על עונשו של הנאשם להיות לכל היותר 12 חודשי מאסר בפועל. זאת לטענתו, על-פי רמת הענישה שעליה הצביעה המאשימה עצמה, הודאת הנאשם במעשים והעובדה שאף לעבר הנאשם הושלכו אבנים, אך למרות התלונה שהגיש, התעלמו מתלונתו שכלל לא נחקרה.

דברי הנאשם

27. הנאשם טען כי היה בדרכו לעבודה, יידו אבנים על רכבו והוא הניח כי שני המתלוננים הם אלו שיידו את האבנים. לטענתו, לא פגע במתלוננים מתוך גזענות. הוא עובד ולומד עם יהודים, בין השאר, לומד חינוך מיוחד במכללת 'דוד ילין'. לדבריו וכפי שטען בא-כוחו, הוא הלך אל תחנת המשטרה כדי להגיש תלונה ולספר מה קרה, ובתגובה לכך עצרו אותו.

דין

קביעת מתחם העונש ההולם

28. **הערכים החברתיים שנפגעו מהעבירות ומידת הפגיעה בערכים מוגנים אלו:** עבירת אלימות פוגעת בערך כבוד האדם ובזכותו של כל אדם לשלמות גופו ולביטחונו. אם נעברה ממניע גזעני הפגיעה חמורה יותר, כאמור בהצעת החוק: "פגיעה באדם בשל השתייכות לציבור מסוים פוגעת באדם מעבר לפגיעה הגלומה במעשה עצמו. היא פוגעת בזהותו של אדם ובכבודו כאדם וכן בקבוצת האוכלוסייה שאליה הוא משתייך ובתחושת הביטחון של כלל חבריה בחברה" (הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 82) (עבירה בשל השתייכות לקבוצה), התשס"ד-2004) (הצעת חוק הכנסת 52, התשס"ד, 28.7.2004). מטעם זה נקבע פעמים רבות, כי הפגיעה בערכים המוגנים בשל מעשים הנעשים ממניע גזעני היא משמעותית ומכאן הצורך ב"ענישה מרתיעה על מנת להתמודד עם גילויי אלימות על רקע גזעני" (**עניין עפרי**, כבוד השופט ס' ג'ובראן, פסקה 9 וכן הפסיקה הרבה הנזכרת שם).

בענייננו לא הייתה מחלוקת על כך שסמוך לפני האירוע הנדון הושלכו אבנים אל רכבו של הנאשם. בנסיבות אלו נראה כי טעותו לחשוב כי המתלוננים היו אלו שיידו את האבנים, מקהה את המניע הגזעני. לפיכך ולמרות הודאת הנאשם כי עבר את העבירה ממניע גזעני, נראה כי הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות העניין היא בעוצמה בינונית.

29. **בחינת מדיניות הענישה הנוהגת:** לשם בחינת מדיניות הענישה הנוהגת, נבחנו פסקי הדין שאליהם הפנו באי-כוח הצדדים, לרבות **עניין פרוך בעליון** וכן נבחנו פסקי הדין הבאים:

(1) ת"פ (מחוזי ירושלים) 46898-07-14 **מדינת ישראל נ' אשהב** (23.3.2016) (כבוד השופט מ' י' הכהן) - שלושת הנאשמים הורשעו על-פי הודאתם בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני (סעיף 382(א) וסעיף 144(א) בחוק), בשל תקיפת צעיר בעיר העתיקה על רקע מראהו החרדי ומוצאו היהודי. הם הכו אותו באגרופים ובעטו בו בגופו והמשיכו בכך גם לאחר שנפל והיה שרוע על הקרקע. על הנאשם 3 הושתו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה ופיצוי לנפגע בסך ₪ 1,000. מגזר הדין בעניינו עולה כי על הנאשם 1, שלחובתו הרשעות קודמות, הושתו 18 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם 2 הושתו 11 חודשי מאסר בפועל. כן הושתו על שלושתם מאסרים מותנים והם חויבו בפיצוי הנפגע. ערעורו של הנאשם 3 על העונש נדחה (ע"פ 3628/16 **אשהב נ' מדינת ישראל** (28.7.2016)).

(2) עפ"ג (מחוזי חיפה) 59808-06-13 **מדינת ישראל נ' אלפאר** (7.8.2013) (כבוד השופטים ר' שפירא, א' קיסרי ות' שרון-נתנאל) - המשיב הורשע בעבירת פציעה כשהעברין מזוין בסכין (סעיף 335(א)(1) בחוק). בהיותו שתוי הוא נטפל אל המתלונן שישב לתומו על ספסל בגן ציבורי והציק לו לאחר שסבר כי הוא הומוסקסואל ואף חתך אותו בפניו, באופן שהותיר צלקת. ערכאת הערעור החמירה בעונשו משישה חודשי מאסר בעבודות שירות לשנת מאסר בפועל.

(3) תפ"ח (מחוזי באר-שבע) 34989-04-17 **מדינת ישראל נ' אלקיים וברטל** (30.4.2019) (כבוד השופטים נ' זלוצ'ובר, ש' פרידלנדר, ד' כהן) - שני הנאשמים, צעירים שניהלו אורח חיים נורמטיבי נעדרו הרשעות קודמות, הורשעו בעבירות רבות, חלקן ממניע גזעני, שבהן הואשמו במסגרת ארבעה אישומים. הנאשם 1 הורשע בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות, נסיבות מחשידות בכוונת פריצה, סיוע לתקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, סיוע לחבלה במזיד מתוך מניע גזעני, תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, סיוע לניסיון תקיפה בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, חבלה במזיד לרכב מתוך מניעה גזעני, נסיבות מחשידות בכוונת פריצה ממניעה גזעני, הסתייעות ברכב לעשיית פשע. הנאשם 2 הורשע בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות, נסיבות מחשידות בכוונת פריצה, הסתייעות ברכב לעשיית פשע, תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, חבלה במזיד מתוך מניע גזעני, סיוע לניסיון תקיפה בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, חבלה במזיד לרכב מתוך מניעה גזעני, נסיבות מחשידות בכוונת פריצה ממניעה גזעני. נקבע מתחם עונש בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל. על השניים הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך 5,000 ₪ לנפגעי העבירות.

(3) ת"פ (מחוזי מרכז) 45561-04-17 **מדינת ישראל נ' קפלן** (12.11.2018) (כבוד השופט ע' קובו) - הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת בסדר טיעון בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות, בשתי עבירות קשירת קשר לעשיית פשע, בסיוע להצתה ובסיוע להשחתת פני מקרקעין ממניע גזעני, אשר נעברו על רקע אידיאולוגי. דובר בשני אירועים מתוכננים שבהם הנאשם ואחרים תקפו ערבי, חיבלו ברכב של ערבי והציתו רכב. לגבי כל אחד מהאירועים נקבע מתחם עונש בין 8 ל-24 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למתלוננים. ערעורו על העונש נדחה (ע"פ 9057/18). הערעור נדון עם ערעורם של ארבעה קטינים נוספים, אשר הואשמו בעבירות רבות וחמורות במסגרת 13 אישומים (ע"פ 3793/18 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (3.5.2020)).

בהתאם לפסקי הדין האמורים ולאילו שהציגו באי-כוח הצדדים, כמפורט לעיל, בהתחשב בכך שבחלק מפסקי הדין נדונו מקרים חמורים מעניינו של הנאשם, נראה כי רמת הענישה הנהוגה בנסיבות דומות, על-פי רוב אינה עולה על שנת מאסר בפועל.

30. **שקילת הנסיבות הקשורות בעבירה:** הנסיבות העיקריות הקשורות במעשה העבירה אשר נשקלו הן אלו: **ראשית**, ניכר כי תקיפת המתלוננים לא הייתה מתוכננת, אלא מכוח החלטה רגעית וככל הנראה, בתגובה לכך שהושלכו אבנים אל עבר רכבו של הנאשם. עם זאת ניתן משקל לכך שעל-פי הודאת הנאשם, מעשיו נבעו ממניע גזעני. **שנית**,

נזקיהם של המתלוננים היו ברף נמוך מאד. למתלונן א' נגרם חתך קל שטופל בהדבקה, בלי שהובאה ראיה כי אמנם נותרה צלקת בפניו. בעניין המתלונן י' לא הובאה כל ראיה לכך שאמנם נחתך או שנזקק לטיפול רפואי ואף לא הובאה ראיה לטענה כי נותרה צלקת כלשהי. אף הטענות בדבר נזקים עקיפים לא הוכחו כנדרש (ראו על כך בהמשך הדברים בעניין הדיון בנושא הפיצוי). **שלישית**, ניתן משקל לכך שסמוך לפני האירוע, הושלכו אבנים על רכבו של הנאשם ולהנחתו השגויה כי המתלוננים הם אלו שעשו זאת. זאת למרות העובדה כי אין מחלוקת על כך שבכל מקרה, אפילו היו אלו המתלוננים שזרקו את האבנים, אלא היה בכך כדי להצדיק את תקיפת המתלוננים. כן ניתן משקל לכך שמיד לאחר העבירה, המתלוננים תקפו את הנאשם ונהגו כלפיו כפי שעולה מהסרטון וכמפורט לעיל.

31. **קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום:** בהתאם לעיקרון ההלימה, המחייב יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבות שבהן נעברה ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג העונש המוטל על הנאשם ומידתו, וזאת בהתחשב בפגיעה הבינונית בערכים המוגנים, במדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות, כמפורט לעיל, וכן בהתחשב בנסיבות שבהן נעברה העבירה, מתחם העונש ההולם בנסיבות הנדונות הוא **בין 10 ל-16 חודשי מאסר בפועל**.

גזירת עונשו של הנאשם ושקילת נסיבותיו

32. **נסיבותיו של הנאשם: ראשית**, הנאשם צעיר, יליד 17.11.1998 (בן 23), אשר עד האירוע הנדון ניהל אורח חיים נורמטיבי. חרף קשיים בילדותו, כמפורט בתסקיר, הוא למד חינוך גופני וחינוך מיוחד במכללת 'דוד ילין' ולצד זה עבד לפרנסתו וכדי לממן את לימודיו. אין לחובתו הרשעות קודמות, למעט מספר עבירות תעבורה במדרג חומרה נמוך. בנסיבות אלו נשקלה העובדה שעונש מאסר ממושך עלול להשליך לרעה על עתידו ולפגוע בסיכוייו לשוב לנהל אורח חיים נורמטיבי. **שנית**, הנאשם הוא זה שפנה ביוזמתו אל המשטרה. אמנם מטרתו הראשונה הייתה להגיש תלונה על כך שהושלכו אבנים אל עבר מכוניתו - תלונה אשר משום מה, כלל לא נחקרה - אך בפועל, הוא זה שהסגיר את עצמו למשטרה. **שלישית**, הנאשם הודה והכיר באחריותו, לרבות בכך שעבר את העבירה ממניע גזעני וזאת חרף העובדה שלנוכח הראיות שהוגשו ועל-פי דבריו בבית המשפט, המניע הגזעני אינו מובהק.

33. **שאלת החיוב בפיצוי המתלוננים:** כידוע, "הפיצוי הנפסק לנפגע העבירה... הינו פיצוי סמלי בלבד, אשר אינו מהווה 'פיצוי ממשי'. הווה אומר, הפיצוי שנפסק לפי סעיף 77 לחוק אינו ממצה את הסעדים האזרחיים העשויים לעמוד לנפגע" (רע"פ 9727/05 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (8.8.2007), כבוד הנשיאה ד' ביניש, פסקה 21).

בענייננו לא הוגשו תסקירי קורבן עבירה מטעם מפקחי נפגעי עבירה, בהיותם הגורם המקצועי האמון לחוות דעה בעניין פגיעתם של המתלוננים מהעבירה ובעניין השלכות הפגיעה עליהם. אף נזקיהם הנטענים של המתלוננים לא נתמכו בדבר ממשי או חיצוני. לא הובאה ראיה בעניין הפגיעה, מעבר לפגיעה השטחית של א' ואף לא הובאה חוות דעת מומחה או ראיה חיצונית התומכת בטענותיהם של המתלוננים בדבר נזקיהם הנפשיים.

לעומת זאת, מבלי להתיימר לחוות דעה מקצועית, מבלי שיש בכך משום נקיטת עמדה מחייבת או משום קביעת עובדות, עולה לכאורה, כי ישנו פער בין חומרת טענות המתלוננים, כפי שפורטו בהצהרות נפגעי העבירה מטעמם ודבריהם

לפסיכיאטרים שעמם נפגשו בכל הנוגע להשלכות האירוע על כל אחד מהם, לבין אופן מהלך התרחשות האירוע ונסיבותיו בפועל. כמתואר לעיל, נראה לכאורה, כי אופן התרחשות האירוע אשר תועד בסרטונים, לא העיד על חשש מצד המתלוננים במקום האירוע מפני הנאשם, מפני האנשים שהיו במקום או בכלל. אף עולה לכאורה, כי המתלוננים לא חששו לתקוף את הנאשם וכי הם הסתובבו בחופשיות בין האנשים שהיו במקום. אף עולה מהסרטון בבירור, כי רובם ככולם של האנשים שנאספו במקום עמדו במרחק ממקום עמידת המתלוננים והנאשם בלי שעשו דבר מאיים. היחידים שהתקרבו אל המתלוננים, עשו זאת כדי למלט את הנאשם מידיהם ולא כדי לתקוף אותם. איש מהנוכחים במקום לא תקף את המתלוננים או ניסה לעשות כן. כך גם כמתואר, אופן התנהלות המתלוננים במקום לכאורה, לא הצביע כי הם חשו מאוימים מצד מי מהנוכחים.

בנסיבות אלו, לא ראיתי לנכון לחייב את הנאשם לפצות את המתלוננים, אולם מובן כי פתוחה להם הדרך לתבוע את נזקיהם לאחר הוכחתם והוכחת היקפם על-פי הדין.

34. **גזירת עונשו של הנאשם:** לנוכח כלל השיקולים, לרבות שקילת עמדת המאשימה וטענותיו של בא-כוח הנאשם, העונש שיושט על הנאשם יועמד ברף הנמוך של מתחם העונש ההולם, גם אם לא ממש בתחתיתו. זאת לצד מאסר מותנה שישמש גורם מרתיע מפני חזרתו לעבור עבירות נוספות.

גזר הדין - סיכום

35. לנוכח כל השיקולים שהובאו לעיל, על הנאשם נגזרים העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך **אחד-עשר חודש**, החל מיום מעצרו ביום 24.4.2021.

ב. מאסר מותנה למשך ארבעה חודשים. הנאשם יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות מסוג פשע, ניסיון לעבור עבירה כאמור או עבירה ממניע גזעני.

ג. מאסר מותנה למשך חודשיים. הנאשם יישא עונש זה אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר עבירת אלימות מסוג עוון, או ניסיון לעבור עבירה כאמור.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך ארבעים וחמישה יום.

ניתן היום, י"ח בטבת התשפ"ב, 22 בדצמבר 2021, במעמד הנאשם ובאי-כוח הצדדים, כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר,
שופטת